

CRONICA

Un estudi sobre el llatí medieval de la Península Ibèrica. — El Prof. Joan Bastardas acaba de publicar un llibre ben interessant sobre algunes *Particularidades sintácticas del latín medieval*,¹ que ha vingut a omplir un buit sensible entre els estudiosos. Ens cal destacar el rigor amb què ha estat realitzat i la claredat expositiva, que en facilita la lectura o la consulta. Cal remarcar d'antuvi que el llibre va precedit d'un pròleg ben interessant i elogiós d'un especialista tan eminent com Dag Norberg. L'estructura de l'obra és comuna a la d'altres que tracten temes similars. Hom estudia alguns problemes provocats en la concordança per la desaparició del neutre. Després, segueix un capítol dedicat a la desaparició gradual dels casos. És ben interessant l'afirmació que a la Península Ibèrica no hi hagué un cas oblic paral·lel al de la Gàl·lia. Els capítols que segueixen tracten de temes clàssics en els estudis de sintaxi històrica: la sintaxi del nom, del pronom, el verb i les veus, l'ús dels temps i dels modes, les perífrasis verbals i les partícules relacionants. Ens permetrem alguna petita objecció, més aviat de caràcter metodològic. La triple classificació de la veu verbal en activa, mitjana i passiva no és, potser, gaire adequada, puix que ni en llatí ni en les llengües romàniques no trobem una veritable veu mitjana, tal com se'ns presenta, per exemple, en grec. Per altra banda, si hom vol tenir en compte l'aspecte semàntic, trobem un valor mitjà en els verbs intransitius amb significació mitjana reflexiva, dels quals hom parla en el capítol dedicat a la veu activa. Quant a les perífrasis verbals, potser caldria advertir que algunes de les construccions estudiades o alludides en capítols anteriors són, també, veritables perífrasis (per exemple, *habere* + participi, etc.). Aquestes objeccions de caràcter general — i que no afecten d'una manera particular l'obra del Dr. Bastardas — no constitueixen, evidentment, cap obstacle al seu gran valor. Tant de bo l'autor pugui mostrar-nos ben aviat algun estudi que afecti particularment el llatí de Catalunya, i tant de bo, també, que aquest llibre pugui inspirar nous treballs o investigacions sobre l'antiga sintaxi hispànica, i d'una manera especial sobre la catalana, dels quals estem tan necessitats. — JOSEP ROCA I PONS.

Troballa de pintures romàniques a l'església de Puig-reig. — Darrerament han estat descobertes unes interessants pintures romàniques murals a l'església parroquial de Puig-reig (Berguedà). La troballa es produí casualment, en ocasió de la visita que hi feren els Srs. Josep Gudiol i Ricart i Camil Pallàs, els quals havien estat cridats pel rector d'aquella parròquia, Mn. Concordi Guasch, per tal que es fessin càrrec de la direcció de les obres de consolidació i restauració de l'esmentada església. Les pintures havien estat cobertes fins aleshores per una gruixuda capa d'arrebossat, que fou curosament arrencada per posar al descobert la totalitat de la composició. Es troben en un arcòsoli d'arc apuntat, a la nau de l'església, a la dreta de l'absis principal. Ocupen el plafó central la representació de l'Anunciació de l'Àngel a Maria i la de la Visitació, sota unes arcuacions en forma de tríptic. L'escena de l'Anunciació — cas raríssim en

1. L'obra duu el subtítol *Cartularios españoles de los siglos VIII al IX*, que ens indica clarament la procedència dels materials utilitzats. Ha aparegut dins les publicacions del C. S. I. C. (Barcelona-Madrid 1953).